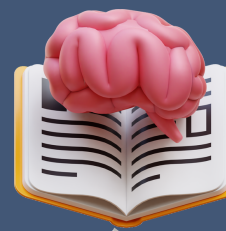

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS Y SU RELACIÓN CON EL PROCESO LECTOR

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS SE PUEDEN DEFINIR COMO EL CONJUNTO DE CAPACIDADES COGNITIVAS NECESARIAS PARA CONTROLAR Y AUTORREGULAR LA PROPIA CONDUCTA. ES DECIR, SON LO QUE NOS PERMITE ESTABLECER, MANTENER, SUPERVISAR, CORREGIR Y ALCANZAR UN PLAN DE ACCIÓN DIRIGIDO A UNA META.

LA REVISIÓN DE PORTELLANO (2009) DESTACA VARIOS COMPONENTES DE LAS FUNCIONES EJECUTIVAS QUE ESTÁN DIRECTAMENTE RELACIONADOS CON EL APRENDIZAJE Y, POR ENDE, INFLUYEN EN EL RENDIMIENTO ACADÉMICO. ESTOS COMPONENTES SON FUNDAMENTALES PARA EL PROCESO EDUCATIVO Y PARA EL DESARROLLO DE HABILIDADES QUE FACILITAN EL APRENDIZAJE EFICAZ. A CONTINUACIÓN, SE DESCRIBEN ESTOS COMPONENTES:

FLEXIBILIDAD MENTAL

Relación con el Aprendizaje: Permite adaptar respuestas a nuevas situaciones o estímulos, generando patrones de conducta flexibles y ofreciendo alternativas diversas.

Implicaciones en el Rendimiento Académico: Facilita un rápido análisis de la situación y requiere una ágil memoria de trabajo para ofrecer respuestas alternativas. Esto puede ser crucial para resolver problemas complejos y desarrollar estrategias de aprendizaje eficaces.

FLUIDEZ VERBAL

Relación con el Aprendizaje: Relacionada con la flexibilidad mental, la fluidez verbal permite responder con rapidez y exactitud.

Implicaciones en el Rendimiento Académico: Medida a través de pruebas de fluidez verbal, fonológica y semántica, la fluidez verbal es esencial para expresar ideas de manera efectiva y participar activamente en actividades académicas que requieren comunicación verbal.

CONTROL INHIBITORIO

Relación con el Aprendizaje: Regula o retrasa respuestas impulsivas, modelando la conducta y la atención.

Implicaciones en el Rendimiento Académico: Un buen control inhibitorio es crucial para mantener la atención en las tareas, evitando distracciones y favoreciendo un ambiente propicio para el aprendizaje.

REGULACIÓN ATENCIONAL:

Relación con el Aprendizaje: Permite llevar a cabo todos los procesos cognitivos, ofreciendo una mejor atención selectiva y mantenida.

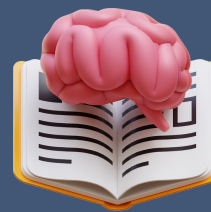
Implicaciones en el Rendimiento Académico: La capacidad de inhibir y controlar la conducta contribuye a un enfoque efectivo en las tareas de aprendizaje, mejorando la calidad y la profundidad de la comprensión.

MEMORIA DE TRABAJO

Relación con el Aprendizaje: Proporciona un almacenamiento temporal de la información, facilitando el aprendizaje de nuevas tareas.

Implicaciones en el Rendimiento Académico: La memoria operativa es esencial para procesar y retener información clave durante las actividades de aprendizaje, contribuyendo a la comprensión y retención a largo plazo.

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS Y SU RELACIÓN CON EL PROCESO LECTOR

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS SE PUEDEN DEFINIR COMO EL CONJUNTO DE CAPACIDADES COGNITIVAS NECESARIAS PARA CONTROLAR Y AUTORREGULAR LA PROPIA CONDUCTA. ES DECIR, SON LO QUE NOS PERMITE ESTABLECER, MANTENER, SUPERVISAR, CORREGIR Y ALCANZAR UN PLAN DE ACCIÓN DIRIGIDO A UNA META.

LA FUNCIÓN EJECUTIVA, SEGÚN KNAPP Y BRUCE (2013), SE DIVIDE EN TRES CATEGORÍAS DE HABILIDADES CRUCIALES PARA EL DESARROLLO COGNITIVO: AUTOCONTROL, MEMORIA DE TRABAJO Y FLEXIBILIDAD COGNITIVA. ESTAS HABILIDADES DESEMPEÑAN UN PAPEL FUNDAMENTAL EN EL PROCESO DE APRENDIZAJE Y LA ADAPTACIÓN A ENTORNOS EDUCATIVOS DIVERSOS.

AUTOCONTROL

El autocontrol es una habilidad esencial que permite a los alumnos dirigir su atención y resistir impulsos, evitando interferencias externas que puedan afectar su concentración.

En el contexto educativo, el autocontrol facilita la capacidad de prestar atención durante las clases y actividades, contribuyendo así al rendimiento académico y al desarrollo de habilidades de autorregulación.

MEMORIA DE TRABAJO

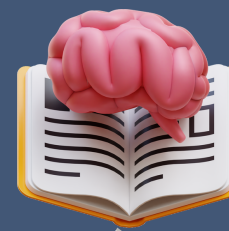
La memoria de trabajo, según Moraine (2014), abarca la capacidad de retener y manipular información de manera temporal.

Este componente de las funciones ejecutivas juega un papel crucial en el proceso de aprendizaje al permitir a los estudiantes almacenar temporalmente información relevante, como instrucciones o conceptos clave, mientras realizan tareas cognitivas complejas.

FLEXIBILIDAD COGNITIVA

La flexibilidad cognitiva comprende la capacidad de pensar de manera creativa y adaptarse a los cambios. En el contexto educativo, esta habilidad es esencial para fomentar el pensamiento crítico y la resolución de problemas. Permite a los estudiantes explorar diferentes enfoques y estrategias, promoviendo un aprendizaje más profundo y creativo.

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS Y SU RELACIÓN CON EL PROCESO LECTOR

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS SE PUEDEN DEFINIR COMO EL CONJUNTO DE CAPACIDADES COGNITIVAS NECESARIAS PARA CONTROLAR Y AUTORREGULAR LA PROPIA CONDUCTA. ES DECIR, SON LO QUE NOS PERMITE ESTABLECER, MANTENER, SUPERVISAR, CORREGIR Y ALCANZAR UN PLAN DE ACCIÓN DIRIGIDO A UNA META.

RELACIÓN ENTRE FUNCIONES EJECUTIVAS, PROCESO LECTOR Y RENDIMIENTO ACADÉMICO

Según Bernal (2005), el aprendizaje se registra en el cerebro y forma la memoria, destacando que esta última es una función ejecutiva. La memoria no solo permite registrar y codificar, sino también retener, almacenar, recuperar y evocar información, como señala Portellano (2005). Estas funciones ejecutivas, especialmente la memoria, son protagonistas en todos los procesos cognitivos superiores.

Alsina (2001) y Baqués y Sáiz (1999) señalan que una capacidad limitada en los procesos de memoria se asocia con un rendimiento académico limitado, tanto en cálculo aritmético como en lectura. Esto subraya la importancia de la memoria como un factor crucial en el éxito académico.

Los procesos lectores y, en particular, la comprensión lectora son el resultado de codificar y manipular información. Estas tareas cognitivas están sustentadas en funciones ejecutivas, según García-Madruga y Fernández-Corte (2008). Específicamente, la memoria de trabajo juega un papel clave en estos procesos.

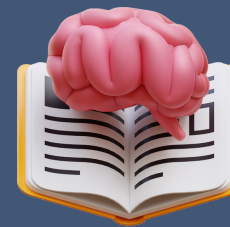

Autores como Melzter y Krishnan (2007) defienden que las funciones ejecutivas, incluida la memoria, son indispensables para el logro de metas escolares. Estas funciones coordinan tanto procesos cognitivos básicos como superiores, demostrando su relevancia directa en el rendimiento académico.

La relación entre funciones ejecutivas, proceso lector y rendimiento académico es evidente, especialmente al considerar la función crucial de la memoria. Desarrollar y fortalecer estas funciones ejecutivas, en particular la memoria, puede ser esencial para mejorar la calidad de la comprensión lectora y, por ende, el éxito general en el ámbito educativo.

ESCENARIOS EDUCATIVOS RELACIONADOS CON LAS FUNCIONES EJECUTIVAS

LAS FUNCIONES EJECUTIVAS SE PUEDEN DEFINIR COMO EL CONJUNTO DE CAPACIDADES COGNITIVAS NECESARIAS PARA CONTROLAR Y AUTORREGULAR LA PROPIA CONDUCTA. ES DECIR, SON LO QUE NOS PERMITE ESTABLECER, MANTENER, SUPERVISAR, CORREGIR Y ALCANZAR UN PLAN DE ACCIÓN DIRIGIDO A UNA META.

PLANIFICACIÓN DE ESTRATEGIAS

Involucran la capacidad de anticipar, organizar y ejecutar pasos lógicos para alcanzar un objetivo, destacando la importancia de la planificación en la toma de decisiones y la resolución de problemas.

SEGUIMIENTO DEL COMPORTAMIENTO

La capacidad de evaluar y seguir el propio comportamiento está vinculada a las funciones ejecutivas. Implica la autorreflexión y la adaptación de la conducta según las metas y normas establecidas.

ABSTRACCIÓN Y CATEGORIZACIÓN

Las funciones ejecutivas juegan un papel en la abstracción y categorización de estímulos, permitiendo organizar la información en conceptos más amplios y generar comprensiones abstractas.

INHIBICIÓN DE RESPUESTAS

El autocontrol es la capacidad de inhibir respuestas conductuales inadecuadas para el contexto. Implica la regulación de impulsos y comportamientos para lograr metas a largo plazo.

INICIAR ACCIONES (VOLICIÓN)

La volición, relacionada con la motivación interna, está vinculada a las funciones ejecutivas que impulsan la iniciativa y la realización de acciones para alcanzar metas específicas.

FLEXIBILIDAD COGNITIVA

La flexibilidad cognitiva, otra función ejecutiva, permite cambiar rápidamente de una tarea a otra. Esto implica adaptabilidad mental y la capacidad de ajustarse a nuevas demandas cognitivas.

CONOCIMIENTO DE LA SECUENCIA

La capacidad de entender y recordar la secuencia temporal de eventos se asocia con las funciones ejecutivas, especialmente con la organización temporal de la información.

COMPORTAMIENTO ESTRATÉGICO

Las funciones ejecutivas son esenciales para la realización de acciones que requieren un alejamiento de los comportamientos habituales y estereotipados, lo que implica un enfoque estratégico y adaptativo.

MEMORIA DE TRABAJO

La memoria de trabajo, una función ejecutiva clave, está directamente relacionada con el mantenimiento de información y su manipulación para llevar a cabo tareas cognitivas complejas.

ACTUALIZACIÓN DE INFORMACIÓN

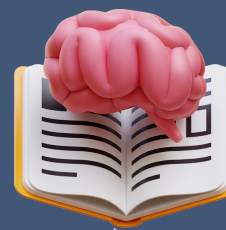
Las funciones ejecutivas facilitan la actualización continua de información, lo que implica estar al tanto de los cambios en el entorno y ajustar el comportamiento y las estrategias en consecuencia.

MANTENIMIENTO DE LA ATENCIÓN

La capacidad de mantener la atención a lo largo del tiempo está respaldada por las funciones ejecutivas, especialmente la inhibición de distracciones y el control atencional.

LES FUNCIONS EXECUTIVES I LA SEVA RELACIÓ AMB EL PROCÉS LECTOR

LES FUNCIONS EXECUTIVES ES PODEN DEFINIR COM EL CONJUNT DE CAPACITATS COGNITIVES NECESSÀRIES PER CONTROLAR I AUTOREGULAR LA PRÒPIA CONDUCTA. ÉS A DIR, SÓN ALLÒ QUE ENS PERMET ESTABLIR, MANTENIR, SUPERVISAR, CORREGIR I ASSOLIR UN PLA D'ACCIÓ DIRIGIT A UNA META.

LA REVISIÓ DE PORTELLANO (2009) DESTACA DIVERSOS COMPONENTS DE LES FUNCIONS EXECUTIVES QUE ESTAN DIRECTAMENT RELACIONATS AMB L'APRENENTATGE I, PER TANT, INFLUEIXEN EN EL RENDIMENT ACADÈMIC. AQUESTS COMPONENTS SÓN FONAMENTALS PER AL PROCÉS EDUCATIU I PER AL DESENVOLUPAMENT D'HABILITATS QUE FACILITEN L'APRENENTATGE EFICAÇ. A CONTINUACIÓ, ES DESCRUIEN AQUESTS COMPONENTS:

FLEXIBILITAT MENTAL

Relació amb l'aprenentatge: permet adaptar respostes a noves situacions o estímuls, generant patrons de conducta flexibles i oferint alternatives diverses.

Implicacions en el Rendiment Acadèmic: Facilita una anàlisi ràpida de la situació i requereix una àgil memòria de treball per oferir respostes alternatives. Això pot ser crucial per resoldre problemes complexos i desenvolupar estratègies d'aprenentatge eficaces.

FLUÏDESA VERBAL

Relació amb l'aprenentatge: Relacionada amb la flexibilitat mental, la fluïdesa verbal permet respondre amb rapidesa i exactitud.

Implicacions al Rendiment Acadèmic: Mesura a través de proves de fluïdesa verbal, fonològica i semàntica, la fluïdesa verbal és essencial per expressar idees de manera efectiva i participar activament en activitats acadèmiques que requereixen comunicació verbal.

FUNCIONS EXECUTIVES

CONTROL INHIBITORI

Relació amb l'aprenentatge: regula o retarda respostes impulsives, modelant la conducta i l'atenció.

Implicacions al Rendiment Acadèmic: Un bon control inhibitori és crucial per mantenir l'atenció en les tasques, evitant distraccions i afavorint un ambient propici per a l'aprenentatge.

REGULACIÓ ATENCIONAL:

Relació amb l'aprenentatge: permet dur a terme tots els processos cognitius, oferint una millor atenció selectiva i mantinguda.

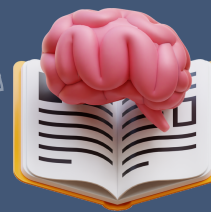
Implicacions al Rendiment Acadèmic: La capacitat d'inhibir i controlar la conducta contribueix a un enfocament efectiu en les tasques d'aprenentatge, millorant la qualitat i la profunditat de la comprensió.

MEMÒRIA DE TREBALL

Relació amb l'aprenentatge: proporciona un emmagatzematge temporal de la informació, facilitant l'aprenentatge de noves tasques.

Implicacions al Rendiment Acadèmic: La memòria operativa és essencial per processar i retenir informació clau durant les activitats d'aprenentatge, contribuint a la comprensió i retenció a llarg termini.

LES FUNCIONS EXECUTIVES I LA SEVA RELACIÓ AMB EL PROCÉS LECTOR

LES FUNCIONS EXECUTIVES ES PODEN DEFINIR COM EL CONJUNT DE CAPACITATS COGNITIVES NECESSÀRIES PER CONTROLAR I AUTOREGULAR LA PRÒPIA CONDUCTA. ÉS A DIR, SÓN ALLÒ QUE ENS PERMET ESTABLIR, MANTENIR, SUPERVISAR, CORREGIR I ASSOLIR UN PLA D'ACCIÓ DIRIGIT A UNA META.

SEGONS KNAPP I BRUCE (2013), LA FUNCIÓ EXECUTIVA ES DIVIDEIX EN TRES CATEGORIES D'HABILITATS CRUCIALS PER AL DESENVOLUPAMENT COGNITIU: AUTOCONTROL, MEMÒRIA DE TREBALL I FLEXIBILITAT COGNITIVA. AQUESTES HABILITATS TENEN UN PAPER FONAMENTAL EN EL PROCÉS D'APRENENTATGE I L'ADAPTACIÓ A ENTORNS EDUCATIUS DIVERSOS.

AUTOCONTROL

L'autocontrol és una habilitat essencial que permet als alumnes dirigir la seva atenció i resistir impulsos, evitant interferències externes que puguin afectar-ne la concentració.

En el context educatiu, l'autocontrol facilita la capacitat de prestar atenció durant les classes i les activitats, contribuint així al rendiment acadèmic i al desenvolupament d'habilitats d'autoregulació.

MEMÒRIA DE TREBALL

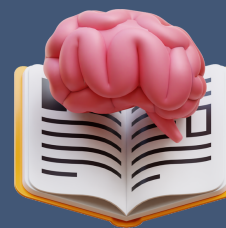
La memòria de treball, segons Moraine (2014), inclou la capacitat de retenir i manipular informació de manera temporal.

Aquest component de les funcions executives té un paper crucial en el procés d'aprenentatge en permetre als estudiants emmagatzemar temporalment informació rellevant, com ara instruccions o conceptes clau, mentre duen a terme tasques cognitives complexes.

FLEXIBILITAT COGNITIVA

La flexibilitat cognitiva comprèn la capacitat de pensar creativament i adaptar-se als canvis. En el context educatiu, aquesta habilitat és essencial per fomentar el pensament crític i la resolució de problemes. Permet als estudiants explorar diferents enfocaments i estratègies, tot promovent un aprenentatge més profund i creatiu.

LES FUNCIONS EXECUTIVES I LA SEVA RELACIÓ AMB EL PROCÉS LECTOR

LES FUNCIONS EXECUTIVES ES PODEN DEFINIR COM EL CONJUNT DE CAPACITATS COGNITIVES NECESSÀRIES PER CONTROLAR I AUTOREGULAR LA PRÒPIA CONDUCTA. ÉS A DIR, SÓN ALLÒ QUE ENS PERMET ESTABLIR, MANTENIR, SUPERVISAR, CORREGIR I ASSOLIR UN PLA D'ACCIÓ DIRIGIT A UNA META.

RELACIÓ ENTRE FUNCIONS EXECUTIVES, PROCÉS LECTOR I RENDIMENT ACADÈMIC

Segons Bernal (2005), l'aprenentatge es registra al cervell i forma la memòria, destacant que aquesta última és una funció executiva. La memòria no només permet registrar i codificar, sinó també retenir, emmagatzemar, recuperar i evocar informació, com assenjala Portellano (2005). Aquestes funcions executives, especialment la memòria, són protagonistes a tots els processos cognitius superiors.

Alsina (2001) i Baqués i Sáiz (1999) assenyalen que una capacitat limitada als processos de memòria s'associa amb un rendiment acadèmic limitat, tant en càlcul aritmètic com en lectura. Això subratlla la importància de la memòria com un factor crucial en l'èxit acadèmic.

Els processos lectors i, en particular, la comprensió lectora són el resultat de codificar i manipular informació. Aquestes tasques cognitives estan sustentades en funcions executives, segons García-Madruga i Fernández-Corte (2008). Específicament, la memòria de treball té un paper clau en aquests processos.

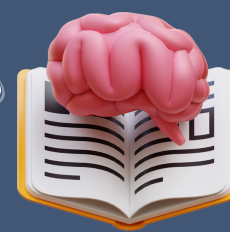

Autors com Melzter i Krishnan (2007) defensen que les funcions executives, inclosa la memòria, són indispensables per aconseguir objectius escolars. Aquestes funcions coordinen tant processos cognitius bàsics com a superiors, demostrant la seva rellevància directa en el rendiment acadèmic.

La relació entre funcions executives, procés lector i rendiment acadèmic és evident, especialment en considerar la funció crucial de la memòria. Desenvolupar i enfortir aquestes funcions executives, en particular la memòria, pot ser essencial per millorar la qualitat de la comprensió lectora i, per tant, l'èxit general en l'àmbit educatiu.

ESCENARIS EDUCATIUS RELACIONATS AMB LES FUNCIONS EXECUTIVES

LES FUNCIONS EXECUTIVES ES PODEN DEFINIR COM EL CONJUNT DE CAPACITATS COGNITIVES NECESSÀRIES PER CONTROLAR I AUTOREGULAR LA PRÒPIA CONDUCTA. ÉS A DIR, SÓN ALLÒ QUE ENS PERMET ESTABLIR, MANTENIR, SUPERVISAR, CORREGIR I ASSOLIR UN PLA D'ACCIÓ DIRIGIT A UNA META.

PLANIFICACIÓ D'ESTRATÈGIES

Involucren la capacitat d'anticipar, organitzar i executar passos lògics per assolir un objectiu, destacant la importància de la planificació en la presa de decisions i la resolució de problemes.

SEGUIMENT DEL COMPORTAMENT

La capacitat d'avaluar i seguir el propi comportament està vinculada a les funcions executives. Implica l'autoreflexió i l'adaptació de la conducta segons les metes i les normes establertes.

ABSTRACCIÓ I CATEGORITZACIÓ

Les funcions executives tenen un paper en l'abstracció i la categorització d'estímuls, permetent organitzar la informació en conceptes més amplis i generar comprensions abstractes.

INHIBICIÓ DE RESPOSTES

L'autocontrol és la capacitat d'inhibir respostes conductuals inadequades per al context. Implica la regulació d'impulsos i comportaments per assolir fites a llarg termini.

INICIAR ACCIONS (VOLICIÓ)

La volició, relacionada amb la motivació interna, està vinculada a les funcions executives que impulsen la iniciativa i la realització d'accions per assolir metes específiques.

FLEXIBILITAT COGNITIVA

La flexibilitat cognitiva, una altra funció executiva, permet canviar ràpidament una tasca a una altra. Això implica adaptabilitat mental i capacitat d'ajustar-se a noves demandes cognitives.

CONeixEMENT DE LA SEQÜÈNCIA

La capacitat d'entendre i recordar la seqüència temporal d'esdeveniments s'associa amb les funcions executives, especialment amb l'organització temporal de la informació.

COMPORTAMENT ESTRATÈGIC

Les funcions executives són essencials per a la realització d'accions que requereixen un allunyament dels comportaments habituals i estereotipats, cosa que implica un enfocament estratègic i adaptatiu.

MEMÒRIA DE TREBALL

La memòria de treball, una funció executiva clau, està directament relacionada amb el manteniment d'informació i la seva manipulació per dur a terme tasques cognitives complexes.

ACTUALITZACIÓ D'INFORMACIÓ

Les funcions executives faciliten l'actualització contínua d'informació, cosa que implica estar al corrent dels canvis a l'entorn i ajustar el comportament i les estratègies en conseqüència.

MANTENIMENT DE L'ATENCIÓ

La capacitat de mantenir l'atenció al llarg del temps està sostinguda per les funcions executives, especialment la inhibició de distraccions i el control atencional.

